

TELEGRAFUL ROMANUL.

Nr. 63.

ANULU XXIV.

Sabiiu 8/20 Augustu 1876.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care d'ne septemani cu adausulu Foisioerei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la expeditiu'a 'oiei, pe afara la J. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra expeditiu'a. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

trajecelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. v. a. o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pe anu 12 1/2, anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru intâ'a ôra cu 7 cr. sirulu, pentru a d'ou'a ôra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetite cu 3 1/2, cr. v. a.

Privitoriu la organizarea de nou a comitatului Sabiiului.

Foi'a oficiosa din Budapest'a a inceputu a publicâ dejâ denumirile noiloru comiti supremi. Nu incupe deci nici o indoiela, ca in scurtu va urmâ si organizarea de nou a comitatului Sabiiului, in form'a dictata de articolulu de lege respectivu dejâ promulgatu.

Din di in di ne apropiemu deci totu mai multu de o schimbare esentiale in starea nostra politico-administrativa. Si deorece schimbarea acest'a pentru noi e de mare insemnata si deorece aterna dela noi câ sa ne creamu cu acesta ocaziune o positiune câtu numai ne permite legea de favorabile; de aceea nu putemu recomandâ din destulu studiarea relatiuniloru si a normativelor in acesta privintia decizietore.

Cu nou'a organizare va intrâ negresitu in vigore si pentru comitatulu Sabiiului legea municipale generala. Pentru ca ea s'a fostu suspendatu pentru fundulu regiu, sub presupunerea ca acest'a va remanê intactu si va formâ si in viitoriu unu teritoriu deosebitu si eximatu. Dupace fundulu regiu se va intrupâ de nou dupa chipulu si asemenarea tuturoru celorualte municipie nepriviligiata, urmèza de sine ca se va organizâ si elu conformu legeri municipale generali.

Avendu deci noi de a face in viitoriu cu legea acest'a municipale generala si anume nu numai la organizarea de nou, ci si dupa aceea, câta vreme va stâ acesta lege in vigore, credemu a face unu servitiu placutu lectoriloru nostri, comunicandu-le in urmatorele principiele fundamentale ale acestei legi:

In ceea ce privesce mai intâiu agendele municipiului câ atare, ele se concentrèza in urmatorele: Municipiulu esercèza autonomi'a in tôte atacerile interne. Elu indeplinesce mai departe administratiunea manuta de regimu. Si in fine e indreptatitu a se ocupâ si de alte cestiuni comune si chiaru de cestiuni de statu si a le trage acestea sub discussiune si a-si formulâ parerea sea in privintia lor; acest'a inse o pôte numai comunicâ altoru municipii spre discutare si o pôte subterne in forma de petitiune corpului legiutoriu spre ulteriôra dispoziitiune.

Agendele autonomiei interne, suntu in parte definitive, in parte inse aternatôre dela aprobarea ministeriale. De categori'a din urma se tienu indeosebi tôte dispoziitiunile asupr'a avere, precum sunta: bugetulu anualu, contragerea si darea de imprumuturi etc. Si in privintia aprobârei ministeriale obvine, pentru câ sa nu se pôta traganâ pré multu cestiunile — destinaatiunea: ca ori-ce conclusu substernutu ministeriului spre aprobare, se privesce de aprobatu, dêca nu urmèza, in 40 zile vre-o resolutiune din partea ministeriului.

Municipiulu câ atare se representèza prin comitetu. Comitetulu municipalu esercèza in numele municipiului agendele autonomiei interne. Elu alege si institue, — de-si sub influentia decisiva a comitelui supremu, câ organu alu regimului — pre oficianti, eserciandu totu odata si control'a si puterea disciplinara asupr'a lor. Administratiunea centrala inse o efeptuescu oficiantii municipali, la

dispoziitiunea comitelui supremu câ organu alu regimului. — In giurstârile ca de o parte, oficiantii municipali vinu totu la 6 ani a fi alesi — afara de personalulu de cancelaria — de alta parte ca ei suntu responsabili comitetului municipalu, aflâmu mai multa garantia in contr'a birocraatismului si a omnipotintiei oficiantiloru, câ in punctele regulative, conformu câror'a singurateculu oficiantu e responsabilu numai consiliului colegiloru sei. Cu tôte aceste 'si are si alegerea scaderile sele, pre care numai acurat'a indeplinire a obligamentelor din partea comitetului municipalu, e in stare a le delaturâ.

Din cele premise se vede ca tóta activitatea tóta vieti'a si puterea municipiului jace in comitetu. Fiindu deci comitetulu municipalu, asiâ dicendu, sufletulu municipiului si organulu intregi activitâti municipali, e de mare interesu intrebarea, cum se compune elu? de ore-ce de aci aterna si influentia locuitoriloru, din municipiu, asupr'a agendelor publice.

Comitetulu acest'a e numai de jumetate eflusulu vointiei poporului; fiindu numai o jumetate dintr'ensulu se alege. Ceealalta jumetate formèza o reprezentantia aristocratica, compunandu-se din virilisti, adeca dintre acei'a cari platescu cea mai mare contributiunea.

Dar' mai nici jumetatea supusa alegerei, nu se pôte privi de reprezentantia adevrata a poporului câ atare, ci ier' numai a partei acelei'a din poporu, carea asemena se bucura de o possessiune mai insemnata sèu de alte favoruri ale legeri; fiindu la alegere suntu indreptatiti numai acei'a, cari suntu alegatori si pentru corpulu legislativu, dupa cunoscutele legi electorali pentru noi atâtu de vitrege.

Intrebându cine-va, cum convine acest'a cu principiulu de egala indreptatire esprimatu prin lege? Respundu teoreticii dreptului nostru publicu, cu sofism'a, ca nime nu-este eschisu dela alegere, dêca numai posede conditiunile cari lu indreptatiescu spre a-si eserciâ dreptulu acest'a.

Va se dica egal'a indreptatire dupa densii e unu conceptu negativu, care culminèza intr'aceea: ca nime nu este eschisu dela possibilitatea de a eserciâ atare dreptu, sub nisce conditiuni câtu se pôte de aspre. Intrebâmu inse din partene: nu jace chiaru in punerea de conditiuni si in partea cea mai mare de astfelu de conditiuni care partea cea mai mare a poporului nu-e in stare sa le indeplinèasca, — nu jace deci in giurstarea acest'a si in respectiv'a destinaatiune a legeri, chiaru o eschidere? Si cui i compete dreptulu de alegere in sine luat, censului ori altei cualificatiuni, sèu omului?

In zadaru e inse aci resonamentulu, câci aci avemu de a face cu fapte, deocamdata nestramutavere si de aceea trebuie sa le considerâmu cum suntu si se calculâmu cu ele.

Astfelu constatâmu deci ca la alegerea comitetului municipalu e indreptatitu numai acel'a, care locuiesce in municipiu si posede aci dreptulu electoralu pentru dieta. Asemena pôte fi alesu in comitetu iera numai cine posede dreptulu electoralu pentru dieta, locuiesce in municipiu sèu e posesoru aci si scie ceti si scie. Membrii comitetului se alegu totu la 3 ani, pre câte 6 ani; astfelu ca totu la 3 ani se alege jumetate din comi-

tetu de nou, cei alesi fungèza apoi in 6 ani, si dupa 3 ani vine a d'ou'a jumetate sub alegere.

(Va urmâ)

Diu'a nasterii Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui.

Sabiiu 6 Augustu.

Desu de diminètia salvele de tunuri ne-au anuntiatu diu'a festiva. Mai de odata cu aceste musicile militare pre stradele principale a le cetâtiei nôstre.

In biserica din cetat Escel. Sea Inaltu Preasântitulu archippu si Metropolitu Mironu Romanul cu asistintia numerosa a celebratu sânta liturghia si a cetitu rugaciunea obicnuita intru indelung'a si fericit'a sanata si vieti'a a Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui **Franciscu Iosifu I.**

Militi'a concentrata aici si giuru, formata intr'unu corpu de armata, sub comanda vice-maresialului Bar. de Rosenzweig a esitu in parada de plina pre siesulu de câtra Sielimberu, unde a asistatu la o missa de câmpu. Dupa seversirea acestei'a au defilatu trupele inaintea comandantului generalu vice-maresialu de Ringelsheim.

Dupa amèdia la 2 ore a fostu prândiu festivu la Escl. Sea comandantele generalu bar. de Ringelsheim si la Escelenti'a Inaltu Preasântitulu archieppu si Metropolitu Mironu Romanul.

Resbelulu.

6 Augustu.

Câmpulu de lupta pare inca linscitu, celu putienu telegramele suntu rari, cari sa vestèasca vre-o intemplantu de o insemnata mai mare. Aru crede omulu ca cu atâta sa fia miscarea mai mare pre câmpulu diplomaticu, dara si pre acest'a nu se vede o activitate extraordinaria.

„Fremdenblatt“ din Vien'a ne spune ca Angli'a si-a imbiatu servitiile ei pentru mediatiune. N'a aflatu inse buna primire cu mediatiunea nici la turci nici la serbi. Serbiu dicu ca resbelulu inca n'a decisu nimic'a; turcii dicu, ca inca nu potu aratâ rezultate, cu cari sa pôta motivâ pretensiunile lor, pretensiuni, cari li suntu de lipsa la garantarea viitorului.

Situatiunea militara este inca totu cea cunoscuta din rendulu trecut. Cele intemplate, presupunendu ca suntu adeverate, nu schimba mai nimic'a situatiunea. „S. d. T.“ spune d. e. intr'o telegrama dela 17 Aug.: Alaltaeri 5000 de turci au atacatu pre serbi la Iankova-Klisur'a si dupa o lupta de 5 ore au respinsu serbiu sub Ciolacu Antici pre turci si suntu stapani pre positiunile ocupate pre teritoriu turcescu. Mai departe ca la Iavoru serbiu au batutu pre turci. Amu disu mai susu, dêca suntu adeverate tôte câte cetimu in telegrame si acest'a o accentuâmu, de ore ce câ in resbelulu de fatia d'ora nici odata nu s'au tramisu prin telegrafu atâtea sciri false. Asiâ cetimu intr'o foia ungurèasca ca turcii au invinsu in passulu dela Bani'a si avansandu au luat si Cladov'a (!?!). Passulu dela Bani'a este in partea de mèdia di a Serbiei intre Kniazevatiu si Alexinatiu, iera Cladov'a este departe in nordulu Serbiei lângu Dunare. Astfelu de batalii si ocupâri de orasie si sate se producu numai de fantasi'a celoru ce

urmarescu, departe de teatrulu resbelului, evenemintele, fara carta si numai dupa audite. Este adevratu ca dela Bani'a, spre apusu intr'o mica departare, este satulu Kalovatiu. Pôte ca a telegrafatu cine-va din Serbi'a corespondentiloru „de pe teatrulu resbelului“, cari vedu resbelulu din cafelele Semlinului, ca turcii au ocupatu „Kalovac“ulu si fiinduca Kalovatiu nu se afla pre ori ce carta si pôte ca multi nici ca au mai auditu ceva de elu, punu Cladov'a, numai sa fia unu nume. Cine e asiâ de neconscientiosu cu cart'a geografica, nu e mai scrupulosu si cu invingerile turcilor.

Cu totulu altfelu stau lucrurile in pârtile unde suntu muntenegrenii ingagiati in lupta. Celu putienu intr'atâta suntu de acordu scirile ca muntenegrenii suntu pâna acum superiori turciloru. In rendulu trecut amintiseramu si noi de o lupta la Cuci. Astadi suntemu in stare, dupa o telegrama la „S. d. T.“, publicata in nr. de alalta-eri, a repeti aceeasi scire cu ore-care detaiuri, cari dêca voru fi numai pre jumetate adeverate, muntenegrenii au sa contribuie multu in sôrtea incurcaturiloru balcanice. In telegrama se dice:

In batali'a de Luni dela Cuci, a surprinsu Mahmud pasi'a cu 20,000 nizami, zebeci, si basibozuci pre muntenegreni, cari, 5000 la numeru, au lasatu pre turci sa intre afundu in tienutulu dela Cuci (Cucianii suntu unu poporu la nordulu Albaniei, cari facu cauza comuna cu muntenegrenii.) Câtra mèdia di muntenegrenii dau navala pre turci si ii gramadescu din tôte pârtile. Dela Medun pâna la Dinos, cale de trei ore, s'au luptatu turcii cu muntenegrenii peptu la peptu. Fia-care batalionu de muntenegreni a omoritu preste 1000 de turci. Unii dintre muntenegreni au omoritu câte 10 turci, unu gardistu de corpu de ai principelui, cu numele Novacu, a omoritu 17. Nenumerate arme si munitiuni au adunatu pre urm'a turciloru invingatorii. Turcii n'au avutu tunuri in batali'a acest'a. Intunereculu noptiei si tunurile de pre intariturile dela Podgoriti'a au scutitu pre turci de o totala perdere. *Perderea turciloru de morti si vulnerati este calculata la celu putienu 10,000; muntenegrenii au perditu 400*

7 Augustu.

O telegrama din Ragusa dela 7/19 Aug. se vede a intari scirea despre victori'a muntenegreniloru de mai susu, pentru ca se dice in telegrama, ca armat'a muntenegrena dela sudu a luat ofensiv'a. Principele muntenegrenu este la acesta armata, lasându in Erzegovin'a comand'a superiôra preste trupele muntenegrene de acolo lui Petru Vukotici.

Despre luptele din urma ale armatei serbesci dela Ibaru s'a publicatu din partea turciloru urmatoriulu buletin:

Dervisi pasi'a care comandâ trupele egiptene 15 bataliuni infanterie si unu numeru suficientu de trupe auxiliare luate din Sienti'a, a ocupatu siantiurile serbesci ce se aflâ pre inaltimele din apropierea acestui orasiu. Luni la 7 Augustu s'a inceputu lupt'a si armat'a imperiale erâ impartita in trei colone. Fericulu Rasidu pasi'a stâ pe partea drèpta, fericulu Mehemed

